

Motion till riksdagen 2023/24:1248

av **Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)**

Fiber i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta kommunal medfinansiering vid fiberutbyggnad och använda sig av gruppundantagsförordningen i EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma den frivilliga avtalssamverkan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för snabb uppkoppling ska gälla både hushåll, företag och andra adresspunkter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi befinner oss fortfarande i en digital transformation, och det är väl känt att tillgång till snabb uppkoppling är en förutsättning för att kunna vara med i det svenska samhället. Oavsett var vi bor eller var i livet vi befinner oss så träder det digitala in. Allt från barnens skolarbete till att boka tid hos tandläkaren, utföra bankärenden och ha kontakt med myndigheter förutsätter att man kan koppla upp sig. Digitaliseringen har sina för- och nackdelar men oavsett är den här för att stanna och högst sannolikt har vi bara sett början. Det är ett av skälen till att vi anser att fiberutbyggnaden måste ske i hela landet.

Efter pandemin har behovet av snabb uppkoppling ökat. Tillgång till snabb uppkoppling påverkar var vi bosätter oss. Idag har befolkningen ökat på landsbygden eftersom fler upptäckt de positiva effekter som finns med att bo där. Antalet nätter i fritidshusen har också ökat, men skulle kunna öka än mer om även fritidshus får tillgång till snabb uppkoppling.

Ska hela landet fortsätta att få en tillväxt och särskilt landsbygden behövs att vi uppnår de mål som är uppsatta för människors tillgång till bredband. Vi behöver även skruva upp målen så att vi beräknar tillgången på bredband till alla fastigheter och inte enbart hushåll och företag. Då kommer än fler att få tillgång till fiber och företag på landsbygden kan fortsätta att utvecklas.

De långsiktiga konsekvenserna för de områden som hamnar i det som kallas digitalt utanförskap är mycket stora. En landsbygd utan tillgång till fungerande digital kommunikation är en omöjlighet – den avfolkas och dör. Samtidigt kan boende på landsbygden genom digital kommunikation få tillgång till sådana tjänster som de under många år sett försvinna, som t ex vård och omsorg, utbildning och e-handel, och istället för att vara en avfolkningsbygd bli en inflyttningsbygd.

En bra uppkoppling till internet på landsbygden är idag inte självklart. Enligt PTS:s bredbandskartläggning har ca 97,5 % av svenska hushåll tillgång till fiber på 1 GB eller kan enkelt ansluta sig. Men ser vi till landsbygden (glesbygd) är det ca 80 % av hushållen, dvs. det är ca 90 000 hushåll som är utan. Det är fortfarande många människor som står utanför snabb uppkoppling. Det handlar inte bara om Norrlands inland, utan det handlar om i princip alla kommuner och regioner som riskerar att hamna i digitalt utanförskap. Vissa delar av Södermanland och Skåne är helt utan fiber. I Sörmland är det enbart 77 % på landsbygden som har tillgång till 1 GB och i Skåne är det 84,3 %. Den digitala uppkopplingen behövs för att de som bor där ska kunna ha tillgång till digital kommunikation men även för att de som driver företag och bidrar till landets sysselsättning ska kunna fortsätta med det samt den offentliga förvaltningen ska kunna leverera samhällets tjänster till alla medborgare. I utbyggnaden är det även viktigt att det sker med redundans, dvs. att det sker på ett säkert sätt, både avseende intrånget i nätet, men även att det vid avbrott på ett ställe finns andra vägar att kommunicera via fiber.

Det är en politisk angelägenhet att bredbandsutbyggnaden fortsätter, för att klyftan mellan stad och land, mellan de som är med och de som står utanför växer. Telias kopparnät, som en gång var utbyggt till alla i hela landet, har gjort sitt. Nätets ålder har tagit ut sin rätt och avvecklas successivt. Tack och lov finns det modernare teknik som är hundratals gånger snabbare än kopparnätet. Men samtidigt ser vi att där kopparnätet läggs ner blir klyftan ännu större. Här finns nämligen ingen garanti för att det kommer en ersättning som ger stabilt bredband för data eller telefoni. Det finns områden som blir utan rimliga möjligheter att delta i det digitala samhället. Därför har vi ett växande problem med att bredbandet på landsbygden är så mycket sämre än i städerna, och därför är det bråttom.

Sverige har länge haft en hög ambitionsnivå för fiber, och målet är att 95 procent av alla hushåll och arbetsställen bör ha minst 100 Mbit/s år 2020. Nu är det 2023 och tyvärr är målet fortfarande inte uppnått. Avregleringen av telekommarknaden har varit en framgång för utbyggnaden, då kommersiella aktörer gjort stora investeringar, men det finns områden där kommersiella aktörer inte väljer att investera utan offentliga medel, områden med alltför stor investeringskostnad, oftast på landsbygden. För att nå bredbandsmålen krävs offentlig medfinansiering, annars kommer den digitala klyftan mellan stad och land att öka.

Att komma vidare är viktigt för landet men framförallt för kommunerna och företagens möjlighet att bidra till sysselsättningen. För att öka tillgången till offentliga medel vid utbyggnaden behöver kommunal medfinansiering tillåtas och regeringen använda sig av gruppundantagsförordningen i EU. Dessutom behövs en ökad samverkan mellan kommunerna. Det är extra viktigt på landsbygden där det kan vara avgörande för vissa områden att fibern kommer från grannkommunen, då det är den närmsta vägen. Att uppmärksamma möjligheten till den frivilliga avtalssamverkan som finns idag kan ytterligare förstärka utbyggnaden på landsbygden.

Martina Johansson (C)

Niels Paarup-Petersen (C)